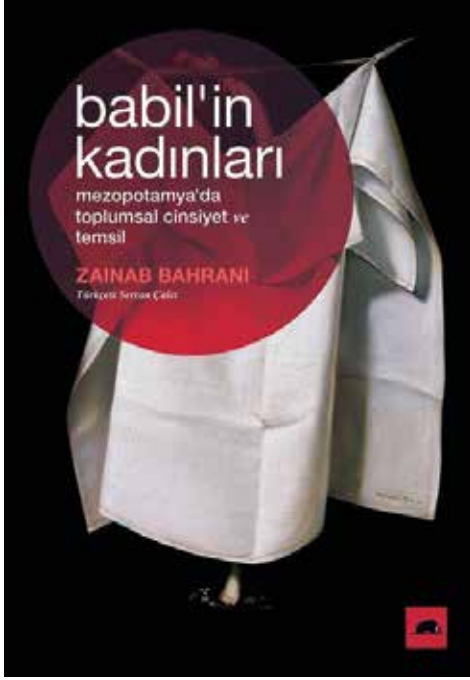

KİTABİYAT

Zainab Bahrani, Babil'in Kadınları: Mezopotamya'da Toplumsal Cinsiyet ve Temsil, çev. Sercan Çalıcı, Kolektif Kitap, İstanbul 2018, 344 s.

Giriş

New York Columbia Üniversitesi Sanat Tarihi ve Arkeoloji Bölümünde Profesör olarak akademik hayatı-

na devam eden Zainab Bahrani, Eski Yakındoğu ve Akdeniz uygarlıklarının sanatı ve arkeolojisi üzerine yaptığı çalışmalarıyla bilinmektedir. Akademik çalışmalarının yanı sıra özellikle Irak'ın, Amerika Birleşik Devletleri tarafından işgalinin başlangıç tarihi olan 2013'ten bu yana Irak'ta savaştan ve yıkımdan kaynaklı tahribata uğrayan kültürel miras ve maddi kültür unsurlarıyla ilgili çeşitli yazılar kaleme almaktadır. Bu konularla ilgili köşe yazılarını ve makalelerini The Guardian ve Wall Street Journal gibi çeşitli uluslararası medya mecralarında görmek mümkündür. Ülkemizde pek tanınmayan Zainab Bahrani'nin ismi daha geniş bir şekilde ilk kez bu kitabın Türkçeye çevrilmesiyle bilindi. Kitap, yazarın Türkçe literatürdeki ilk çeviri eseridir. Babil'in Kadınları, yazarın 2001 tarihli "Women of Babylon: Gender and Representation in Mesopotamia" isimli kitabının çevirisidir. Bahrani'nin aynı zamanda söz konusu kitabın ana temasını da oluşturan Eski Mezopotamya'nın yazılı ve görsel temsil biçimleri üzerine yaptığı çalışmaları devam ettirdiği görülmektedir.¹ Onu benzer konular üzerine çalışmalarda bulunan diğer Asur

¹ *The Graven Image: Representation in Babylonia and Assyria*, University of Pennsylvania Press, 2003, *Rituals of War: the Body and Violence in Mesopotamia*, Zone Books, New York 2008; *The Infinite Image: Art, Time and the Aesthetic Dimension in Antiquity*, Reaktion and University of Chicago Press, London 2014. Tüm bu çalışmalar M.Ö 4. bin ile M.Ö. 1. bin ortaları arasındaki zaman dilimine tarihlendirilen yazılı ve yazısız Mezopotamya eserlerini temsil teorileri açısından ele almaktadır.

Sorumlu yazar/ Corresponding author: Gökhan Kağnıcı, gokhan.kagnici@usak.edu.tr

Geliş Tarihi/Submitted: 24.10.2018 **Kabul Tarihi/Accepted:** 09.11.2018

DOI: 10.26650/TurkJHist.2018.18012

Cite this article as: Gökhan Kağnıcı, " Review of the book *Babil'in Kadınları: Mezopotamya'da Toplumsal Cinsiyet ve Temsil*" *Turk J Hist*, issue 68 (2018), p.103-119.

bilimciler ve eski çağ tarihçilerinden ayıran en dikkate değer özellik, yaptığı çalışmalarda güncel temsil, cinsiyet, beden, göstergebilim, tarih yazım vb. teorileri ve bu teoriler üzerine kafa yoran düşünürler, teori eleştirmenleri, edebiyat, kültür ve sanat kuramcılarının fikirlerini karşılaştırarak tartışmasıdır. Diğer taraftan onun eserlerinin hemen hemen hepsinde açık bir şekilde görülen ele alınan konulara yönelik ortaya koyduğu en önemli eleştirel yaklaşım bu güncel teorilerin antik dönemlere ne kadar uyarlanabileceği hususudur. Bunu yaparken de genellikle Eski Yunan'daki durumu karşılaştırmaların başlangıç aşaması olarak belirlemeyi ihmal etmemektedir.

Kitap, yazarın da "Giriş" bölümünde ifade ettiği üzere Asur ve Babil toplumlarındaki hâkim kadınlık mefhumlarını, tarih ve sanat tarihi pencerelerinden ele almaktadır. Kadın olmanın ya da dişliliğin Eski Mezopotamya toplumları için ne ifade ettiği araştırılarak, kadınların toplumsal cinsiyet rolleri açısından ne şekillerde ve nasıl temsil edildiği üzerinde durulmuştur (s. 18-19). Babil'in Kadınları kitabı, Eski Mezopotamya'nın kadınlık temsillerini toplumsal cinsiyet, göstergebilim, yapı bozum, psikanaliz ve çağdaş eleştiri teorileri açısından ele almaya çalışmıştır (s. 20). Ayrıca, zaman zaman eril iktidar/dişil tabiiyet gibi erkek ve dişi arasındaki ilişkiler üzerinde de durulmaktadır. Bahrani, Eski Yakındoğu'daki yazılı ve görsel ilgili temsilleri Batılı söylem merkezli bir bakış açısıyla ele almanın sakıncaları üzerinde durmakla birlikte, bütün kitabını bu söylem biçimleri üze-

rine inşa etmiştir, ancak bu konuda dikkatli, titiz, eleştirel davranmış ve kesin yargılardan çoğu yerde kaçınmış olduğu ifade edilmelidir.

İçerik

Sekiz bölümden oluşan kitabın "Kadınlar, Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet: Kadınların Tarihi ve Antik Yakındoğu" başlıklı birinci bölümünde, feminist teori ve eleştirmenlerin eski Yakındoğu tarihinin kadın araştırmalarına yapabileceği katkılar üzerinde durulmuştur. Üç tür feminist teorinin varlığından bahsedilerek kadının tarihteki yeri ve rolü belirlenmeye çalışılmıştır. İktidar-cinsellik/cinsiyet ilişkileri bağlamında queer teorinin ve psikanalizin kadın çalışmalarındaki yerinden de kısaca bahsedilir. Bu teorilerin, Eski Yakındoğu'daki cinselliğin ve/veya toplumsal cinsiyetin durumunu belirlemek konusunda net çözümler sunamayacağı ancak antik bağamlarından kopmadan ele alınan konunun sınırlarını yatay ve dikey olarak genişleteceği, derinleştireceği ayrıca çeşitlendireceği düşünülmüştür. Böylece şu anda somut bir şekilde gözlemlenme imkânı bulunmayan söz konusu dönemlerin, tam da bu özelliğinden dolayı olaylarını, kişilerini ve olgularını çalışmanın mümkün olamayacağı yönündeki katı reddiyelerin de yumuşatılması gündeme getirilmiştir. Bu bölümde ve genel hatlarıyla kitabın bütününde Bahrani'nin, Eski Yakındoğu'da kadınların toplumsal cinsiyet çalışmaları açısından yerlerini belirlemeye yönelik yaklaşımı kendi ifadeleriyle (bir anlamda çevirmenin dili-

yle) konuşacak olursak şu şekildedir: “Aslına bakılırsa izlemeyi önerdiğim bu yaklaşım feminist ve postmodern ilgilerle tarihsel, sanat tarihsel ve arkeolojik soruların bir kesişimidir. Dolayısıyla sadece arşivlerin ve geleneksel olarak akademik uzmanlığın şu ya da bu sahasına tahsis edilen verilerin tetkik edilmesinden ibaret olmayan, aynı zamanda bütünsel ve metodolojik bir disiplinlerarasılık çağrısıdır bu. Yani bir uzmanlık sahasından diğerine yöntemler aktarmak ve örgütlü bir sistem biçiminde bu yöntemleri eldeki materyale “uygulamak” yerine kendi teorik ilgi ve kavramlarını somutlaştıran bir disiplinlerarasılık çağrısıdır” (s. 26).

“Farklılığı Tahayyül Etmek: Kadınlık ve Temsil” başlıklı ikinci bölümde feminist eleştiri türleriyle ilgili bilgiler tartışılmaya devam edilmiştir. Ayrıca, temsil ve toplumsal cinsiyet arasındaki ilişkinin boyutları üzerinde durularak genel hatlarıyla temsil ile psikanaliz teorileri ve toplumsal cinsiyet ile ideoloji arasındaki ilişkilere odaklanılmıştır. Kitabın en önemli ve aynı zamanda en uzun bölümlerinden birisi olan “Beden Metaforları: Çıplaklık, Tanrıça ve Bakış” başlıklı üçüncü bölümde, M.Ö. 2. ve 1. binyılların (kitapta yüzyıl olarak çevrilmiştir: s. 21) Eski Mezopotamya kültürlerindeki toplumsal cinsiyetin çerçevesinin daha iyi anlaşılabilmesi açısından beden ve çıplaklık konularına temas edilerek Mezopota-

mya’da beden, bedensel uzuvların ve bedensel hareketlerin yazılı ve görsel materyallerde nasıl temsil edildikleri tartışılmıştır. Yazılı ve görsel anlatılarda açıkça görülen kadının çıplaklığı mevzu-su Mezopotamyalılar açısından, bizlerin anladığı bir erotizm, teşhircilik, etkileme vs gibi anlamlar içermez. Çıplaklıkla ilgili Sümerce ve Akadca herhangi bir kelimenin olmaması da bu durumu destekler niteliktedir. Akadca *kuzbu*, cinsel cazibe gibi bir anlama sahiptir². Dolayısıyla özellikle kadın çıplaklığı ilk olarak *kuzbu* ile ilişkilendirilmiştir (s. 97, 126). Cinsel birleşme sahnelerinde de gözlemlenebilen kadın ve erkeğin cinsel organlarıyla ilgili temsiller ve anlatılar temelde çıplaklık ile ilgili değildir. Bu tür göstergeler “bereketlilik” ve “cinsel cazibe” anlamları içermektedir (s. 94). Ayrıca gerek kıyafetli gerekse çıplak bir şekilde gösterilen cinsel birleşme sahnelerinin, karı- koca arasındaki ilişkinin ve aşkın bir parçası olarak yansıtılmış olduğu düşünülür ve bu durum olumsuz bir durum olarak algılanmaz (s. 106). Diğer taraftan, çıplak kadın ile erkeğin görsel temsillerine bakıldığında aralarında bir takım yansıtma ve algılanma farklılıkları olduğu görülecektir. Kadına atfedilen cinsel cazibe, bereketlilik gibi özelliklerinin tersine “erkek çıplaklığı, öykü sahnelerinde ve gerek dini ritüeller gibi pozitif sebeplerle gerek çıplak bırakılmış savaş tutsakları gibi negatif sebeplerle gerekse de yüzme gibi pratik nedenler-

² Sümerce karşılığı hi.li olan daha ziyade kadınlardaki cazibe ve çekicilik ile ilişkilendirilen bu kelimenin insanların yanı sıra tanrıçaların bu yöndeki özelliklerini tanımlamak için de kullanıldığı bilinmektedir. Bkz. Rivkah Harris, *Gender and Aging in Mesopotamia: The Gilgamesh Epic and Other Ancient Literature*, University of Oklahoma Press, Norman 2000, s. 26.

le görünüşte çıplaklığı (soyunma halini) gerektiren eylemlerde boy gösteriyordu. Giyinik olmayan erkek figürler, daima bir eylem halindeyken tezahür etmişlerdir” (s. 109).

“Arzunun Şu Karanlık Nesnesi: Çıplaklık, Fetişizm ve Kadın Bedeni” başlıklı dördüncü bölümde, Eski Yakındoğu’daki çıplak kadın temsilleriyle eski Yunan’dakiler (Helenistik dönem de dâhil) arasında karşılaştırmalar yapılmaktadır. Benzer nitelikteki Yunan eserlerine bakışın daha pozitif ve yanlı olduğu düşüncesinden hareketle Batılının Yunan sanatı hakkındaki tek taraflı ve kısır görüşleri eleştiriliyor.

”Rahibe ve Prens: Himaye, Portre ve Kimlik” başlıklı beşinci bölüm kitabın önemli bölümlerinden birisidir. Çünkü burada özellikle üst sınıfa mensup kadınların üzerlerinde yazılı ya da görsel kadın temsillerinin bulunduğu maddi kültür kalıntılarıyla ilişkilerinin boyutları tespit edilmeye çalışılmıştır. Eski Mezopotamya’da kadın çalışmaları son yıllarda artış göstermektedir³. Ayrıca kadınların yazılı ya da görsel metin üretimlerindeki rollerinin ne derece ve ne şekilde olduğuyla ilgili son zamanlarda yapılan bir kadın yazarlar antolojisi⁴ de, bu bölümün önemini daha anlaşılır kılmaktadır. Bu bölümde, kadın heykellerinin, adak nesnelere ve objelerinin ne amaçla yapıldıkları

ve hangi toplumsal statülere sahip kimseler tarafından yaptırıldıkları üzerinde durulmuştur. Bununla birlikte üzerinde yazı bulunan kadın heykellerini yaptıran kadınları böylesine bir faaliyete iten nedenlere de cevaplar aranmıştır. Kitapta verilen örnekler daha ziyade tanrıçalardan ya da kralların eşleri (bu kişiler kimi zaman üzerinde yazıtı bulunan heykeli bağışlayacak olan bağışçının ve bağışlanan tanrıçaların isimlerini içerir) gibi üst düzey kimselerin isimlerini taşıyan kalıntılardan seçilmiştir. Bu durum, kadının iktidar ilişkileri açısından değerini belirlemeye çalışmanın kanıtları olarak okunmuştur. Aynı zamanda bu türden faaliyetler söz konusu kadınların sosyo-kültürel ve ekonomik hayatlarına dair birtakım ipuçları da barındırmaktadır. Nitekim Bahrani, bu bölümde Er hanedanlar dönemi ile III. Ur dönemindeki kraliyet mensubu kadınların ekonomik faaliyetleri ve bu faaliyetlerle ilgili gözükten kurumlarla ilişkileri üzerinde durarak kimi kadınların bu dönemlerde kendi başlarına birtakım üst düzey ekonomik sorumlulukları olduğuna işaret etmiştir.

“Kadının Yeri: Anlatı Sanatında Kadınlık” başlıklı altıncı bölümde, farklı kadın temsilleri Yeni Asur dönemi saray kabartmaları ve mühürlerdeki birtakım örnekler üzerinden irdelenmektedir. Mağlup edilen ve sonrasında esir

³ Bu konudaki yeni iki önemli çalışma için bkz. Marten Stol, *Women in the Ancient Near East*, çev. Helen-Mervyn Richardson, Walter De Gruyter, Berlin 2016; *The Role of Women in Work and Society in the Ancient Near East*, ed. Brigitte Lion-Cecile Michel, Walter De Gruyter, Berlin 2016.

⁴ Charles Halton - Saana Svard, *Women’s Writing of Ancient Mesopotamia: An Anthology of the Earliest Female Authors*, Cambridge University Press, Cambridge 2018.

edilen düşman zümre içerisinde bulunan kadınların durumunun sahnelenme biçimleri gibi savaş sahneleriyle ilgili Asur kabartmalarında kadınların ne türden dişilik özellikleriyle temsil edildikleri anlatılmıştır. Bahrani bazı sanat eserlerinin mesela silindir mühürlerin ya da kısmen Yeni Asur dönemi kabartmalarının kamusal mahiyetlerinin olabileceği (s. 207-8) istisnasını ifade etmekle birlikte sanatın kamusal veya özel alanlara yönelik bir uğraşı olma durumunun, Eski Mezopotamya tarihi için çok da geçerli olmadığını belirtme gereği duyar.

“İştar: Bedenlerin Mecazlaşması” başlıklı yedinci bölümde, Tanrıça İştar’dan bahsedilmektedir. Avrupa merkezli bir bakış açısının sonucu olarak şehvetin, arzunun, ayartmanın, eşcinselliğin ve çift cinsiyetliliğin bir timsali olarak sunulan İştar aslında, “uygar davranışın sınırlarını betimleyen ve dolayısıyla toplumu yapılandıran bir role” sahiptir (s. 250). Dolayısıyla Mezopotamya toplumunda onun bu rolü diğer birçok tanrıçanın sahip olduğu rollerden ayrı ve özgündür. Diğer yanıyla da dişiliğin erillğe nazaran farklı ve karmaşık bir yapıya sahip olmasının göstergesidir.

“Şarkiyatçı Tahayyülde Babilli Kadınlar” başlıklı kitabın son bölümü ise Asurlu ve Babilli kadın imgelerinin 19. yüzyıl Avrupa sanatındaki temsilleriyle ilgilidir. Bu bölümde bu temsillerin Eski Mezopotamya’da kadının

tarih yazımındaki olumsuz, yanlı ve tek taraflı etkisi üzerinde durulmaktadır. Bu türden Avrupalı eserler genellikle kadının Mezopotamya toplumundaki rolünü ve yerini belirlemede yanlış sonuçlara varılmasına neden olmuştur. 19. yüzyılın Batı merkezli Doğu algısının Eski Mezopotamya kültürlerine bakışı da “istenildiği” gibi şekillendirdiği bilinmektedir⁵. Örneğin Avrupa resim sanatındaki bazı eserlerin bu durumu destekleyecek içeriklerle dolu olduğu bilinmektedir.

Çeviri Metnin ve Redaksiyonun Eksikleri

Babil’in Kadınları: Mezopotamya’da Toplumsal Cinsiyet ve Temsil başlığıyla Sercan Çalıcı tarafından Türkçeye aktarılan eserin kitap içerik dizaynı ile redaksiyonunda ve orijinal metnin anadilimize aktarımında birtakım hatalar ve gözden kaçmaların bulunduğu görülmektedir.

Örneğin, özgün metinde dipnotlar çeviri baskıda olduğu gibi her sayfada metnin altında değil, her bölümün ayrı olmak kaydıyla metnin arkasında toplu bir şekilde verilmiştir. Kitabın dipnot sisteminde bu değişiklikten kaynaklanan bir kayma göze çarpmaktadır. Özgün metinde dördüncü bölümün en başında gözükken bir yazardan yapılan alıntı ve bu satırlara ait dipnot, çeviri kitapta üçüncü bölümün sonunda verilmiştir (s. 129). Kitabın “İçindekiler” kısmında bütün başlıklar ile sayfa numaraları arasında uyumsuzluklar bulun-

⁵ Bu konuyla ilgili detaylı bir çalışma için bkz. *Orientalism, Assyriology and the Bible*, ed. Stewen W. Holloway, Sheffield Phoenix Press, Sheffield 2006.

maktadır. Kitabın başlıkları, içindekilerde belirtilen sayfa numaralarından 4-5 sayfa kadar öncedir. Bununla birlikte kitap içerisinde birtakım büyük-küçük harf ve imla-yazım yanlışları tespit edilmiştir.

İngilizce metnin Türkçeye aktarımında birtakım çeviri hataları bulunmaktadır. İngilizce kaleme alınmış metnin özgün halinin okuyucuyu epey zorlayan bir dile sahip olduğunu belirtmekle birlikte, özgün metnin Türkçeye aktarımında iki temel sorun göze çarpmaktadır: İlki uzun cümlelerde daha fazla ortaya çıkan ifade belirsizliği sorunu⁶, ikincisi ise alan terminolojisine⁷ ve tarihine tam olarak hâkim olamama sorunudur. Metnin sonunda bir tabloyla Türkçe metindeki yanlış kullanımların doğru karşılıkları verilmek suretiyle bu eksik giderilmeye çalışılmıştır.

Sonuç olarak, Zainab Bahrani'nin Eski Mezopotamya'daki kadın temsillerinin kurgulanış ve algılanış süreçlerini mercek altına aldığı Babil'in Kadınları isimli bu eseri, Eski Mezopotamya'da yazılı ve görsel temsiller üzerine daha sonra yapmış olduğu çalışmalar için bir başlangıç olmakla birlikte sonraki çalışmalarını bu eserindeki tespitler ve analizler üze-

rine inşa ederek sürdürmesi ve benzer konularda çalışanların sıklıkla atıfta bulunmaları bu çalışmasının önemini ve değerini göstermektedir. Kitap Eski Mezopotamya'daki kadın çalışmalarına katkı sunan ve bu kültürlerdeki toplumsal temsil ve cinsiyet konularına ışık tutan bir çalışmadır. Bahrani diğer çalışmalarında olduğu gibi ele aldığı konuları ve sorunları değerlendirirken birçok düşünürün, felsefecinin ve sosyal bilimcinin teorilerine başvurmayı ihmal etmemiştir. Terry Eagleton, Richard Rorty, G. Chakravorty Spivak, Judith Butler, Michel Foucault, Anthony Giddens ve Antonio Gramsci söz konusu çalışmasında değindiği yalnızca birkaç düşünürdür. Kitabın kaynakçası (s. 301-334), bu konuda daha fazla okuma yapmak ve çalışmak isteyenler için oldukça tatmin edici gözükmektedir. Orijinal metinde olduğu gibi çeviride de metin içerisindeki görsellere yer verilmiştir. Son olarak kitabın kapak tasarımının ilgi çekici olduğu belirtilmeli. Kitabın görsel tasarımını sosyal bilimler ve felsefeyle ilgili çok sayıda kitabın kapağını tasarlayan Deniz Akkol yapmıştır. Kolektif Kitap tarafından yayınlanan bu çeviri eserde Akkol'un seçtiği kapak görseli

⁶ 17. sayfadaki bu ifade: “*Bu devasa nicelik sorununa ek olarak her tarihsel araştırmanın kendi araştırma konusuna özgü mevcut her bahsi, tıpkı bir katalog gibi teferruatlı bir şekilde ele almak zorunda olduğunu düşünen, filolojik olarak tesis edilmiş bir anlayış Yakındoğu çalışmalarına hakim olmuştur*” bahsi geçen duruma örnek olabilir.

⁷ Örneğin 98. sayfadaki “*Mesela alanında bir otorite olan Reallexikon adlı incelemesinde Frans Wiggerman...*” ifadesi yanlıştır. Çünkü Reallexikon, Wiggerman'ın bir eseri değildir. Bu, alanın bilinen meşhur bir ansiklopedi serisinin adıdır. Ayrıca zaten metnin orijinalinde geçen, “*For example, in his authoritative Reallexikon essay, Frans Wiggerman states...*” ifadesinden de anlaşılacağı üzere yazarın buradaki bir makalesinden bahsedilmektedir.

KİTABIYAT

kitabın İngilizce orijinalinde kullanılan görsele bir eleştiri gibi durmaktadır. Kitabın orijinalinde 1875 tarihli Edwin Long'un "The Babylonian Marriage Market" isimli resim tablosunun bir kesiti kullanılmıştır. Bu tablo genç kızların açık artırma usulüyle kendisiyle

evlenecek olan talipleri için bir platform üzerinde sırasıyla sergilenmeleriyle ilgili bir sahne içermektedir.

Aşağıda Türkçe metindeki sorunlu bazı çevirilerin doğru karşılıkları ve sayfa numaraları verilmiştir.

YANLIŞ	DOĞRU	SAYFA
Yontma Taş Devri	Paleolitik	98
Ashur-bel-kala	Asur (Aşur/Aşşur)-bel-kala	99, 160
Shu-Suen	Şu (Şu)-Sin	106, 199
Erken Hanedan I-II	I.- II. Erken Hanedanlar	110
Jamdat Nasr	Cemdet Nasr	115, 176
Telloh	Tello	116
Akbaba Dikilitaşı	Akbabalar Steli	116
Rimush	Rimuş	119
Neo-Asur	Yeni Asur /Assur	120, 207, 213, 277-9
Ubaid	Obeyd	148
Tashmetu	Taşmetu	157
Selucia	Seleukia	162-3, 166
Sevdiğim/sevdiği	Hanımım/sahibem	172-3
Nanshe	Nanşe	174, 176-8
Ningursu Sanga Rahibi	Ningursu'nun Sanga Rahibi	175
Puzurish-Dagan	Puzriş Dagan	180
MS 1900 sonları - MS 2000 başları	19. yüzyılın sonu - 20. yüzyılın başı	182
Uru'inimgina	Urukagina	182-4
Shulgi	Şulgi	186, 200
Shamshi-Adad	Şamsi-Adad	192
kişpum denilen cenaze yemeği ikramı	kişpum olarak bilinen ölülere sunulan yiyecekler/sunular	192
silindirik mühürler	silindir mühürler	208, 261

GÖKHAN KAĞNICI

Asur-Sharrat	Asur-Şarrat	214
Sennacherib	Sennaherip/Sanherip	215
III. Shalmaneser	III. Şalmaneser	217
Değerli Taş Oymacılığı	Mühür Sanatı	220
Ershkigal	Ereşkigal	264
Cutha	Kuta	264

Gökhan Kağnıcı

Dr. Öğr. Üyesi Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

AMAC VE KAPSAM

Tarih Dergisi (Turk J Hist), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin çift-kör hakemli açık erişimli bilimsel yayın organıdır. Dergi Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere, yılda iki sayı olarak yayınlanır. Yayın dili Türkçe ve İngilizce'dir.

Tarih Dergisi (Turk J Hist); ulusal, bölgesel tarih ve dünya tarihiyle ilgili her konuyu kapsayan araştırma makalesi, derleme ve çeviri makaleler yayınlamaktadır. Dergide aynı zamanda kitabiyat, eleştiri ve değerlendirme yazılarına da yer verilmektedir.

Derginin editoryal ve yayın süreçleri International Council of Science Editors (CSE), Committee on Publication Ethics (COPE), European Association of Science Editors (EASE) ve National Information Standards Organization (NISO) organizasyonlarının kılavuzlarına uygun olarak biçimlendirilir. Tarih Dergisi, Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing (doaj.org/bestpractice) ilkelerini benimsemiştir.

Tarih Dergisi, EBSCO Historical Abstracts, Web of Science-Emerging Sources Citation Index ve TÜBİTAK ULAKBİM TR Dizin tarafından indekslenmektedir.

Derginin tüm masrafları İstanbul Üniversitesi tarafından karşılanmaktadır. Makale değerlendirme ve yayın işlemleri için yazarlardan ücret talep edilmemektedir. Tüm makaleler-<http://dergipark.gov.tr/iutarih> sayfasındaki online makale değerlendirme sistemi kullanılarak dergiye gönderilmelidir. Derginin yazım kurallarına, gerekli formlara ve dergiyle ilgili diğer bilgilere web sayfasından erişilebilir.

Dergide yayınlanan makalelerde ifade edilen bilgi, fikir ve görüşler İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Baş Editör, Editörler, Yayın Kurulu ve Yayıncı'nın değil, yazar(lar)ın bilgi ve görüşlerini yansıtır. Baş Editör, Editörler, Yayın Kurulu ve Yayıncı, bu gibi yazarlara ait bilgi ve görüşler için hiçbir sorumluluk ya da yükümlülük kabul etmemektedir.

Yayınlanan tüm içeriğe <http://tjh.istanbul.edu.tr> adresinden ücretsiz olarak erişilebilir. Basılı kopyaların temini için İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Dergide yayınlanan içeriğin tüm telif hakları İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne aittir.

Dergi asitsiz kağıda basılmaktadır.

YAZARLARA BİLGİ

Tarih Dergisi (Turk J Hist), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin çift-kör hakemli açık erişimli bilimsel yayın organıdır. Dergi Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere, yılda iki sayı olarak yayınlanır. Yayın dili Türkçe ve İngilizcedir.

Tarih Dergisi (Turk J Hist); ulusal, bölgesel tarih ve dünya tarihiyle ilgili her konuyu kapsayan araştırma makalesi ve çeviri makaleleri yayınlamaktadır. Dergide aynı zamanda kitabiyat, eleştiri ve değerlendirme yazılarına da yer verilmektedir.

Derginin editoryal ve yayın süreçleri International Council of Science Editors (CSE), Committee on Publication Ethics (COPE), European Association of Science Editors (EASE) ve National Information Standards Organization (NISO) organizasyonlarının kılavuzlarına uygun olarak biçimlendirilir. Tarih Dergisi, Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing (doaj.org/bestpractice) ilkelerini benimsemiştir.

Özgünlük, yüksek bilimsel kalite ve atıf potansiyeli bir makalenin yayına kabulü için en önemli kriterlerdir. Gönderilen yazıların daha önce başka bir elektronik ya da basılı dergide, kitapta veya farklı bir mecrada sunulmamış ya da yayımlanmamış olması gerekir. Bilimsel toplantılarda sunulan çalışmalar için, sunum yapılan organizasyonun tam adı, tarihi, şehri ve ülkesi belirtilmelidir.

Tarih Dergisi'ne gönderilen tüm makaleler çift-kör hakem değerlendirme sürecinden geçmektedir. Tarafsız değerlendirme sürecini sağlamak için her makale alanlarında uzman en az iki dış-bağımsız hakem tarafından değerlendirilir. Dergi Yayın Kurulu üyeleri tarafından gönderilecek makalelerin değerlendirme süreçleri, davet edilecek dış bağımsız editörler tarafından yönetilecektir. Bütün makalelerin karar verme süreçlerinde nihai karar yetkisi Baş Editördedir.

Dergiye makale gönderen tüm yazarların hazırladıkları çalışmalarda evrensel etik ilkelere uymaları beklenmektedir. Bu ilkeler; bilimsel doğruluk, veri ve analiz doğruluğu, kurumsal dürüstlük, tarafsızlık ve sosyal sorumluluk çerçevesinde şekillenmektedir.

Bütün makalelerin benzerlik tespiti denetimi, iThenticate yazılımı aracılığıyla yapılmaktadır.

Yayın Kurulu, dergimize gönderilen çalışmalar hakkındaki intihal, atıf manipülasyonu ve veri sahteciliği iddia ve şüpheleri karşısında COPE kurallarına uygun olarak hareket edecektir.

Yazarlık

Bilimsel bir makalenin yazarlığı, makale yazarı olarak belirtilen kişinin çalışmaya önemli katkı sunduğu ve makale içeriğinin tüm sorumluluğunu taşıdığı anlamına gelmektedir. Birden fazla yazarı olan makalelerin yazarların aşağıdaki kriterleri karşılanması beklenmektedir:

- Makalenin tasarım, veri toplama ve/veya veri analizi aşamalarında kayda değer bir katkısı olması
- Makale yazımı ya da düzenlemesi aşamalarında görev almış olması
- Makalenin dergiye gönderilecek son haline ve hangi dergiye gönderileceğine onay vermiş olması
- Makale içeriğinin tüm sorumluluğunu kabul etmesi

Yukarıdaki maddeler dışında, makaleye yapılmış herhangi başka bir bireysel katkı Teşekkür bölümünde belirtilmelidir.

Bir yazar, çalışmada katkı sağladığı kısımların sorumluluğunu almasına ek olarak, diğer yazarların çalışmanın hangi kısımlarından sorumlu olduğunu da teşhis edebilmelidir. Ayrıca, yazarlar birbirlerinin katkılarının bütünlüğüne güven duymalıdır.

Yazarlık haklarına uygun hareket etmek ve hayalet ya da lütuf yazarlığın önlenmesini sağlamak amacıyla sorumlu yazarlar makale yükleme sürecinde <http://tjh.istanbul.edu.tr> adresinden erişebilen Yazar Katkı Formu'nu imzalamalı ve taranmış versiyonunu yazıyla birlikte göndermelidir. Yayın Kurulu'nun gönderilen bir makalede "lütuf yazarlık" olduğundan şüphelenmesi durumunda söz konusu makale değerlendirme yapılmaksızın reddedilecektir. Makale gönderimi kapsamında; sorumlu yazar makale gönderim ve değerlendirme süreçleri boyunca yazarlık ile ilgili tüm sorumluluğu kabul ettiğini bildiren kısa bir ön yazı göndermelidir.

Tarih Dergisi; gönderilen makalelerin değerlendirme sürecine dahil olan yazarların ve bireylerin, potansiyel çıkar çatışmasına ya da önyargıya yol açabilecek finansal, kurumsal ve diğer ilişkiler dahil mevcut ya da potansiyel çıkar çatışmalarını beyan etmelerini talep ve teşvik eder.

Bir çalışma için bir birey ya da kurumdan alınan her türlü finansal destek ya da diğer destekler Yayın Kurulu'na beyan edilmelidir. Editörler, yazarlar ve hakemler ile ilgili potansiyel çıkar çatışması vakaları derginin Yayın Kurulu tarafından COPE rehberleri kapsamında çözülmektedir.

Derginin Yayın Kurulu, itiraz ve şikayet vakalarını, COPE rehberleri kapsamında işleme almaktadır. Yazarlar, itiraz ve şikayetleri için doğrudan Editoryal Ofis ile temasa geçebilirler. İhtiyaç duyulduğunda Yayın Kurulu'nun kendi içinde çözemediği konular için tarafsız bir temsilci atanmaktadır. İtiraz ve şikayetler için karar verme süreçlerinde nihai kararı Baş Editör verecektir.

Tarih Dergisi makale gönderirken yazarlar makalelerinin telif haklarını İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne devretmeyi kabul ederler. Reddedilen makalelerin telif hakları yazarlarına geri iade edilecektir. Tarih Dergisi her makalenin <http://tjh.istanbul.edu.tr> adresinden erişebileceğiniz Yayın Hakkı Devir Formu ile beraber gönderilmesini talep eder. Yazarlar, basılı ya da elektronik formatta yer alan resimler, tablolar ya da diğer her türlü içerik dahil daha önce yayınlanmış içeriği kullanırken telif hakkı sahibinden izin almalıdırlar. Bu konudaki yasal, mali ve cezai sorumluluk yazarlara aittir.

Dergide yayınlanan makalelerde ifade edilen görüşler ve fikirler Tarih Dergisi, Baş Editör, Editörler, Yayın Kurulu ve Yayıncı'nın değil, yazar(lar)ın bakış açılarını yansıtır. Baş Editör, Editörler, Yayın Kurulu ve Yayıncı bu gibi durumlar için hiçbir sorumluluk ya da yükümlülük kabul etmemektedir. Yayınlanan içerik ile ilgili tüm sorumluluk yazarlara aittir.

MAKALE HAZIRLAMA

Makaleler sadece <http://tjh.istanbul.edu.tr> adresinde yer alan derginin online makale yükleme ve değerlendirme sistemi üzerinden gönderilebilir. Diğer mecralardan gönderilen makaleler değerlendirilmeye alınmayacaktır.

Gönderilen makalelerin dergi yazım kurallarına uygunluğu ilk olarak Editoryal Ofis tarafından kontrol edilecek, dergi yazım kurallarına uygun hazırlanmamış makaleler teknik düzeltme talepleri ile birlikte yazarlarına geri gönderilecektir.

Yazarların; Yayın Hakkı Devir Formu'nu ilk gönderim sırasında online makale sistemine yüklemeleri gerekmektedir. Bu forma <http://tjh.istanbul.edu.tr> adresinden erişilebilmektedir.

Makale Hazırlama

Tarih Dergisi'ne gönderilen tüm yazılar, A4 boyutunda MS Word uyumlu programda Times New Roman yazı karakterinde 11 punto olarak yazılmalıdır.

Türkçe hazırlanan makalelerde TDK yazım kılavuzu esas alınır.

Başlık sayfası: Gönderilen tüm makalelerle birlikte ayrı bir başlık sayfası da gönderilmelidir. Bu sayfa;

- Makalenin başlığını ve 50 karakteri geçmeyen kısa başlığını,
- Yazarların isimlerini, kurumlarını ve eğitim derecelerini,
- Yazarların ORCID numaralarını
- Finansal destek bilgisi ve diğer destek kaynakları hakkında detaylı bilgiyi,
- Sorumlu yazarın ismi, adresi, telefonu (cep telefonu dahil), faks numarası ve e-posta adresini,
- Makale hazırlama sürecine katkıda bulunan ama yazarlık kriterlerini karşılamayan bireylerle ilgili bilgileri
- Makale daha önceden bir bilimsel toplantıda sunulduysa, ilgili bilimsel toplantının detaylı bilgilerini içermelidir.

Özet: Özgün araştırma makalelerinde 80 kelimeyi aşmayan Türkçe ve İngilizce özet bulunmalıdır. Özet bölümü alt başlık içermeyecek şekilde hazırlanmalıdır.

İngilizce genişletilmiş özet: Türkçe yazılan makalelerin uluslararası platformda görünürlüğü ve atıf oranını arttırmak amacıyla, yalnızca araştırma makaleleri için 1000 kelimelik İngilizce geniş özet hazırlanıp sisteme yüklenmelidir. İngilizce geniş özet makalenin hipotezini, çıkarımlarını ve yorumların kapsamlı bir biçimde özetleyecek şekilde hazırlanmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Araştırma makaleleri en az 3 en fazla 6 anahtar kelimeyle birlikte gönderilmelidir. Anahtar kelimeler İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanıp ilgili özetin altına yazılmalıdır.

Makale Türleri

Özgün Araştırma: Ana metin, araştırmanın konusuna uygun şekilde alt başlıklara ayrılmalıdır. Alt başlıklar konusunda yazarlar serbest bırakılmışlardır.

Kitabiyat: Bu türdeki yazılar düz bir metin olarak hazırlanmalıdır. Makale başlığı olarak incelenen kitabın yazarı, kitabın adı, yayın evi, yayın yeri ve yılı ve sayfa numaralarını gösterecek şekilde hazırlanmalıdır. Metin içerisinde kitabın ilgili bölümlerine yapılan referanslar parantez içerisinde sayfa numarası belirtilerek yapılmalıdır.

Örnek: David J. Breeze, The Roman Army, Bloomsbury Academic Pub., London 2016, xvi+152 s.

Derleme: Yazının konusunda birikimi olan ve bu birikimleri uluslararası literatüre yayın ve atıf sayısı olarak yansıtmış uzmanlar tarafından hazırlanmış yazılar değerlendirmeye alınır. Yazarları dergi tarafından da davet edilebilir.

Çeviri: Çeviri türündeki yazılarda, orijinal makalenin yazarından alınan izin ile orijinal makalenin bir kopyası ve asıl metnin tam bibliyografik künye bilgilerini içeren dosyalar da online makale sistemine yüklenmelidir.

Tablolar

Tablolar ana dosyaya eklenmeli, kaynak listesi sonrasında sunulmalı, ana metin içerisindeki geçiş sıralarına uygun olarak numaralandırılmazdır. Tabloların üzerinde tanımlayıcı bir başlık yer almalı ve tablo içerisinde geçen kısaltmaların açıklımları tablo altına tanımlanmalıdır. Tablolar Microsoft Office Word dosyası içinde “Tablo Ekle” komutu kullanılarak hazırlanmalı ve kolay okunabilir şekilde düzenlenmelidir. Tablolarda sunulan veriler ana metinde sunulan verilerin tekrarı olmamalı; ana metindeki verileri destekleyici nitelikte olmalıdır.

Resim ve Resim Altyazıları

Resimler, grafikler ve fotoğraflar (TIFF ya da JPEG formatında) ayrı dosyalar halinde sisteme yüklenmelidir. Görseller bir Word dosyası dokümanı ya da ana doküman içerisinde sunulmamalıdır. Alt birimlere ayrılan görseller olduğunda, alt birimler tek bir görsel içerisinde verilmemelidir. Her bir alt birim sisteme ayrı bir dosya olarak yüklenmelidir. Resimler alt birimleri belli etme amacıyla etiketlenmemelidir (a, b, c vb.). Resimlerde altyazıları desteklemek için kalın ve ince oklar, ok başları, yıldızlar, asteriksler ve benzer işaretler kullanılabilir. Makalenin geri kalanında olduğu gibi resimler de kör olmalıdır. Bu sebeple, resimlerde yer alan kişi ve kurum bilgileri de körleştirilmelidir. Görsellerin minimum çözünürlüğü 300DPI olmalıdır. Değerlendirme sürecindeki aksaklıkları önlemek için gönderilen bütün görsellerin çözünürlüğü net ve boyutu büyük (minimum boyutlar 100x100 mm) olmalıdır. Resim altyazıları ana metnin sonunda yer almalıdır.

Makale içerisinde geçen tüm kısaltmalar, ana metin ve özetle ayrı ayrı olmak üzere ilk kez kullanıldıkları yerde tanımlanarak kısaltma tanımının ardından parantez içerisinde verilmelidir.

Tüm kaynaklar, tablolar ve resimlere ana metin içinde uygun olan yerlerde sırayla numara verilerek atıf yapılmalıdır.

Kaynaklar

Times New Roman yazı karakterinde, 9 punto tek aralık yazılmalıdır. Tüm noktalama işaretlerinden sonra bir boşluk bırakılmalı ve tüm dipnotların sonuna, mutlaka nokta konulmalıdır. Metin içindeki atıflar sayfa altına dipnot şeklinde 1’den başlayarak numaralandırılmalıdır. Bunun dışında metin içinde atıf yapılmamalıdır. Dipnotlarda kaynaklar verilirken, kitap ve dergi ismi italik olmalı, makale isimleri tırnak içerisinde düz olarak verilmelidir. Dipnotlarda, ilk geçtiği yerde yazar ismi ve kaynak künyesi tam olarak verilmeli, daha sonra sadece yazar soyadı ve *a.g.e.*, *a.g.m.*, veya *a.g.t.* gibi yazarın belirlediği kısaltmalarla yazılmalıdır. Bir yazarın birden fazla kitap ve makalesi kullanılıyorsa ikinci eserin ilk kullanımından sonra, yazarın soyadı, sonra kitap veya makalenin kısaltılmış adı verilmelidir. Çok yazarlı kaynakların ilk geçtiği yerde yazarların tümü yazılmalı, daha sonrakilerde kısaltılarak verilmelidir. Dipnotlarda makale, kitap içinde bölüm veya ansiklopedi maddesinin tamamına yönelik bir atıf mevcutsa, başlangıç ve bitiş sayfaları gösterilmelidir.

Örnekler:

Kitap:

Mübahat S. Kütükoğlu, *Menteşe Sancağı 1830 (Nüfus ve Toplum Yapısı)*, TTK Yay., Ankara 2010, s. 115. Sonraki atflarda: Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 123 ya da Kütükoğlu, s. 123.

Bir yazarın birden fazla yayınına atıf yapılacak ise, ilk atıfta tam künye verilmeli; daha sonra yine kullanılacaksa nasıl kısaltılacağı parantez içerisinde gösterilmelidir:

Arzu Terzi, *Hazine-i Hassa Nezareti*, TTK Yay., Ankara 2000, s. 98 (Terzi, *Hazine-i Hassa*).

Eserin cildine işaret etmek için (cilt ya da c. yazılmadan) sadece Romen rakamıyla cilt sayısı yazılmalıdır:

Hoca Sa‘deddin Efendi, *Tâcü’l-tevârih*, I, İstanbul 1279, 25.

Tayyâr-zâde Atâ, *Osmanlı Saray Tarihi Târih-i Enderûn*, haz. Mehmet Arslan, Kitabevi, III, İstanbul 2010, 138.

Çeviri eserler:

Philippe du Fresne-Canaye, *Fresne-Canaye Seyahatnamesi 1573*, çev. Teoman Tunçdoğan, İstanbul 2009, s. 51.

Ansiklopedi maddeleri:

Feridun M. Emecen, “Başmukataa Kalemî”, *DİA*, V, 135.

Bir yazarın iki ayrı çalışması aynı dipnotta peş peşe gösterilecekse:

Mustafa Akdağ, *Celali İsyânları, 11550-1603*, Anlara 1963, s. 110; keza büyük kaçgunluk için bk. ayn.yzr. ya da ayn.mlf., “Celâlî İsyânlarından Büyük Kaçgunluk, 1603-1606”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, II/2-3 (Ankara 1964), 1-50.

Birden çok yazarlı bir eser kullanılacaksa:

Robert Anhegger-Halil İncalcık, *Kânünnâme-i Sultânî Ber Müceb-i ‘Örf-i ‘Osmânî, II. Mehmed ve II. Bayezid Devirlerine Ait Yasaknâme ve Kânünnâmeler*, TTK Yay., Ankara 2000, s. 25. Aynı eser daha sonraki kullanımlarda sadece yazar soyadlarına yer verilmelidir: Anhegger-İncalcık, *a.g.e.*, s. 36.

Makale:

Mübahat S. Kütükoğlu, “Osmanlıdan Günümüze Yer Adları”, *Bellekten*, LXXVI/275 (2012), 149.

Bekir Kütükoğlu, “Ahmed Cevdet Paşa, Ma‘rûzât”, *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, sayı 10-11, İstanbul 1983, s. 251.

Mücteba İlğürel, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *Tarih Dergisi*, sayı 28-29 (1975), s. 164.

Sempozyum Tebliğleri:

İdris Bostan, “Kuyûd-ı Mühimmat Defterlerinin Osmanlı Teşkilât Tarihi Bakımından Önemi”, *Osmanlı-Türk Diplomatîği Semineri, 30-31 Mayıs 1994*, İstanbul 1995, s. 145.

Birden çok yazarlı bir makale:

Kayhan Orbay-Hatice Oruç, “Sultan II. Murad’ın Edirne Câmi‘-i Şerîf ve Dârü’l-hadis Vakfı (1592-1607)”, *Tarih Dergisi*, sayı 56 (2012/2), İstanbul 2013, s. 10. Aynı makalenin daha sonraki kullanımlarında sadece yazar soyadlarına yer verilmelidir: Orbay-Oruç, *a.g.m.*, s. 15.

Çeviri yazıları:

Géza Dávid, “XVI. Yüzyılda Osmanlı-Habsburg Mücadelesinin Bir Kaynağı Olarak Mühimme Defterleri”, çev. Özgür Kolçak, *Tarih Dergisi*, sayı 53 (2011/1), İstanbul 2012, s. 295-349.

Aynı soyadlı iki yazarın makalelerinin gösterilmesi:

Mübahat S. Kütükoğlu, “Osmanlıdan Günümüze Yer Adları”, *Belleten*, LXXVI/275 (2012), 149.

Bekir Kütükoğlu, “Ahmed Cevdet Paşa, Ma‘rûzât”, *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, sayı 10-11, İstanbul 1983, s. 251.

Daha sonraki kullanımlarda: M. S. Kütükoğlu, a.g.m., s. 160 ya da B. Kütükoğlu, a.g.m., s. 250.

Tez atıflarında; tezi yapan, tez adı (italik), kurum ismi sırasıyla verilmelidir:

Sinem Serin, *Yıldız Çini/Porselen Fabrikası*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2009, s. 146.

Arşiv Belgelerinin Kullanımı:

Arşiv belgeleri dipnotta kullanılırken öncelikle arşivin adı, sonra tasnifin adı, dosya ve evrak numarasına sırasıyla yer verilecektir. Tasnif için arşivlerin kullandıkları kısaltmalar kullanılabilir. Kaynakçada bunların açılımı yapılmalıdır.

Mesela:

BOA, A.MKT, nr. 145/629.

Arşivden defter tasnifinden bir bilgi kullanılacaksa:

BOA, *Maliyeden Müdevver Defterler (MAD)*, nr. 9146, s. 200.

BOA, *Mühimme Defteri*, nr. 120, s. 103, h. 250.

- Kaynakça:

Makalelerde kullanılan kaynak ve araştırmalar makale sonunda bu başlık altında gösterilmelidir. Kaynakça, bu başlık altında yeni bir sayfadan başlamalı ve 11 punto yazılmalıdır. Sadece dipnotlarda kullanılan kaynaklar yer almalı ve yazarların soyadına göre alfabetik olarak düzenlenmelidir.

Mübahat S. Kütükoğlu, *Menteşe Sancağı 1830 (Nüfus ve Toplum Yapısı)*, TTK Yay., Ankara 2010.
Hoca Sa‘deddin Efendi, *Tâcü’l-tevârih*, I-II, İstanbul 1279-80.

Birden çok yazarlı bir esere yer verilecekse:

Anhegger, Robert -Halil İnalçık, *Kânünnâme-i Sultânî Ber Mûceb-i ‘Örf-i ‘Osmânî, II. Mehmed ve II. Bayezid Devirlerine Ait Yasaknâme ve Kânünnâmeler*, TTK Yay., Ankara 2000.

Sadece editör veya yayına hazırlayanlar var ise bu isimler kitap adından sonra yer almalıdır:

Osmanlı Uygarlığı, yay. haz. Halil İnalçık-Günsel Renda, Kültür Bakanlığı Yay., I-II, Ankara 2009³.

Kitap içinde bölüm olarak geçen makaleler:

Terzi, Arzu, “II. Abdülhamid’in Emlakı ve Irak Petrolleri”, *Sultan II. Abdülhamid ve Dönemi*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2014, s. 181-188.

Çeviri eserler:

Fresne-Canaye, Philippe du, *Fresne-Canaye Seyahatnamesi 1573*, çev. Teoman Tunçdoğan, İstanbul 2009.

Kitabın kaçınıcı baskısı olduğunu belirtmek üzere basım tarihinin üzerine üst simge şeklinde basım sayısı yazılmalıdır:

Terzi, Arzu, *Sultan Abdülhamid'in Mirası, Petrol ve Arazi*, Timaş Yayınları, İstanbul 2014².

Kaynakçada yer alan makalelerde makalenin başlangıç ve bitiş sayfalarına yer verilmelidir:

Kütükoğlu, Mübahat S., "Osmanlıdan Günümüze Yer Adları", *Belleken*, LXXVI/275 (2012), 147-165.

Kütükoğlu, Bekir, "Ahmed Cevdet Paşa, Ma'rûzât", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, sayı 10-11, İstanbul 1983, s. 249-252.

İlgürel, Mücteba, "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", *Tarih Dergisi*, sayı 28-29 (1975), s. 123-166.

Sempozyum Tebliğleri:

Bostan, İdris, "Kuyûd-ı Mühimmat Defterlerinin Osmanlı Teşkilât Tarihi Bakımından Önemi", *Osmanlı-Türk Diplomatîği Semineri, 30-31 Mayıs 1994*, İstanbul 1995, s. 143-163.

Ansiklopedi maddeleri:

Emecen, Feridun M., "Başmukataa Kalemî", *DİA*, V, 135.

Kaynakçada teze yer verirken; tezi yapan, tez adı (italik), kurum ismi sırasıyla verilmelidir:

Serin, Sinem, *Yıldız Çini/Porselen Fabrikası*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2009.

Arşiv Belgelerinin Gösterilmesi:

Kaynakçada dipnotlarda kullanılan arşiv tasnifleri açık bir şekilde yazılır, kısaltma kullanıldıysa bunlar parantez içinde belirtilir. Farklı arşivlerden kaynak çalışması var ise bu arşivler tasniflenir. Kullanılan arşiv belgelerinin numaralarına dipnotlarda yer verildiğinden kaynakçada sadece belge tasniflerine yer verilmelidir.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)

Cevdet Bahriye Evrakı (C.BH.)

Şura-yı Devlet (ŞD.)

Deniz Tarihi Arşivi (DTA)

Bahriye Nezareti (BN.)

Makale dipnotlarında kullanılacak kısaltmalar

Türkçe makaleler için:

çev. : çeviren

trc. : tercüme eden

yay. : yayınlayan

haz. : hazırlayan

sad. : sadeleřtiren
nřr. : neřreden
ed. : editör
a.g.e. : adı geçen eser
a.g.m. : adı geçen makale ya da madde
a.g.t. : adı geçen tez
ayn.yzr. : aynı yazar
ayn.mlf. : aynı müellif

Yabancı Dildeki makaleler için:

id. : aynı yazar
ibid., loc.cit, op.cit. : aynı yerde
a.g.e., s. 27; *a.g.m.*, s. 28; *a.g.t.*, s. 29 şeklinde kullanılmalıdır.

REVİZYONLAR

Yazarlar makalelerinin revizyon dosyalarını gönderirken, hakemlerin istediği düzeltmeleri ve hakemlerin sorularına yanıtlarını ana metin içerisinde renklendirerek belirtmelidir. Revize makaleler karar mektubunu takip eden 30 gün içerisinde dergiye gönderilmelidir. Makalenin revize versiyonu belirtilen süre içerisinde yüklenmezse, revizyon seçeneği iptal olabilir. Yazarların revizyon için ek süreye ihtiyaç duymaları durumunda uzatma taleplerini ilk 30 gün sona ermeden dergiye iletmeleri gerekmektedir.

Yayına kabul edilen makaleler dil bilgisi, noktalama ve biçim açısından kontrol edilir. Yayın süreci tamamlanan makaleler, yayın planına dahil edildikleri sayıyla birlikte yayınlanmadan önce erken çevrimiçi formatında dergi web sitesinde yayına alınır. Kabul edilen makalelerin baskıya hazır PDF dosyaları sorumlu yazarlara iletilir ve yayın onaylarının 2 gün içerisinde dergiye iletilmesi istenir.